

UCHWAŁA Nr XI/.../2025

Rady Gminy Wieliczki

z dnia 28 marca 2025 r.

**w sprawie uchwalenia „ Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wieliczki
na lata 2025-2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2024r. poz. 1465 ze zm.) oraz art. 176 pkt.1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025r. poz. 49 ze zm.) Rada Gminy Wieliczki uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wieliczki na lata 2025-2027”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosław Borowski

Załącznik do uchwały Nr XI/.../2025

Rady Gminy Wieliczki

z dnia 28 marca 2025r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Wieliczki
na lata 2025 – 2027**

I. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem scalającym działania na rzecz rodziny.

Rodzina jest najważniejszą i podstawową komórką społeczną, jest pierwszym naturalnym środowiskiem człowieka. Od prawidłowego funkcjonowania rodziny zależy to, jak kształtują się nasze prawidłowe wartości.

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami na różnych płaszczyznach i zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi. Bardzo często wpływają one na dysfunkcję oraz wykluczenie rodziny w społeczeństwie. Najbardziej zagrażające rodzinie problemy społeczne występujące na terenie gminy Wieliczki to: ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm oraz przemoc. Dysfunkcje występujące w rodzinach przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci. Niewydolność rodziców znacznie wpływa i przyczynia się do zaburzeń zaspakajania podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka. To z kolei prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych, izolacji społecznej i do niedostosowania społecznego dzieci. Istotne jest, aby dziecko rozwijało się w rodzinie, w której zapewnione jest bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne, gdzie kształtuje się pozytywną tożsamość, przekazuje system wartości i tradycje.

Rodzina powinna być szczególnie wspierana w wypełnianiu swoich funkcji poprzez budowanie systemów wsparcia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka i od jej prawidłowego funkcjonowania zależy pomyślny rozwój dziecka. Dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa w przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny. Działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49 ze zm.) do zadań gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wieliczki jest propozycją kierunków działań pomocowych prowadzonych przez gminę w latach 2025-2027 na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Działania te mają na celu umocnienie pozycji rodzin w społeczeństwie i umożliwienie pozostawienia dzieci w środowisku naturalnym, jakim jest rodzina.

Przyjęte w ramach programu działania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,

ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. Charakterystyka demograficzna gminy Wieliczki

Gmina Wieliczki położona jest w województwie warmińsko – mazurskim w południowo – wschodniej części powiatu oleckiego. Administracyjnie teren gminy dzieli się na 21 sołectw, a ludność zamieszkuje w 29 miejscowościach. Gmina zajmuje obszar 141 km² (14 100 ha). Jest gminą typowo rolniczą, gdzie dominującymi funkcjami są rolnictwo i leśnictwo, a towarzyszącymi: obsługa rolnictwa, obsługa leśnictwa oraz funkcja produkcyjna.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy realizującą zadania własne Gminy o charakterze obowiązkowym i zlecone Gminie w zakresie pomocy społecznej. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach obejmują działania osłonowe i aktywizujące, w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie rozwiązać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienia im bytowania w warunkach odpowiadających godności ludzkiej. Pomoc społeczna powinna dążyć do usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

III. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach objął swoim wsparciem 134 rodziny, w sumie 297 osób. Pomógł 78 osobom samotnym oraz 13 rodzinom rencistów i emerytów. Z pomocy Ośrodka skorzystało 14 rodzin mających 1 dziecko, 15 rodzin mających 2 dzieci, 13 rodzin mających 3 dzieci oraz 3 rodzin mających 4 lub więcej dzieci.

	2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	134
Liczba osób w rodzinach	297
Liczba osób samotnych	78
Liczba rodzin emerytów i rencistów	13
Ilość rodzin w zależności od liczby dzieci	
1 dziecko	14

2 dzieci	15
3 dzieci	13
4 i więcej dzieci	3

Jak wskazują dane dotyczące przyczyny trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin objętych pomocą i wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach w roku 2024, najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc jest bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i ubóstwo. W pomocy społecznej za dotkniętych ubóstwem uważa się osoby i rodziny, których dochód jest równy lub niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej (w 2024 roku dla osoby samotnie gospodarującej w wysokości 776 zł lub osoby w rodzinie w wysokości 600 zł).

Powody przyznawania pomocy w roku 2024

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	2024	
		Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach
1.	ubóstwo	9	9
2.	sieroctwo	0	0
3.	bezdomność	1	1
4.	potrzeba ochrony macierzyństwa	5	30
	w tym: wielodzietność	5	30
5.	bezrobocie	79	177
6.	niepełnosprawność	13	18
7.	długotrwała lub ciężka choroba	20	29
8.	bezzradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	5	20
	w tym: rodziny niepełne	3	10
	rodziny wielodzietne	2	10

9.	przemoc w rodzinie	0	0
10.	alkoholizm	0	0
11.	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1
12.	zdarzenie losowe	1	1

Źródło: własne na podstawie danych GOPS MRPiPS za 2024 r.

IV. Dane dotyczące zakresu i ilości udzielonej pomocy, wsparcia dla rodzin

Ustawowymi formami pomocy materialnej przyznawanymi przez Ośrodek są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy/jednorazowy, zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego, zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu rządowego.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych.

Zasiłek stały przysługuje osobie pełnoletniej samotnej lub w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W roku 2024 zasiłek stały wypłacono dla 20 osób na kwotę 169 943,76 zł.

Przyznanie i wypłacanie zasiłku okresowego.

Biorąc pod uwagę możliwości finansowe tutejszego ośrodka zasiłki okresowe ustalane są w kwocie 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby w rodzinie lub osoby samotnie gospodarującej. Środki finansowe pochodzą z dotacji Wojewody.

W roku 2024 zasiłek okresowy wypłacono dla 65 rodzin na kwotę 237 294,63 zł.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych.

Zasiłki celowe GOPS wypłaca z budżetu gminy. Są one w ponad 90% wypłacane w formie pieniężnej z przeznaczeniem na takie potrzeby jak: zakup żywności, zakup opału, obuwia, odzieży lub pokrycie części kosztów związanych z leczeniem itp.

W roku 2024 zasiłek celowy wypłacono dla 54 rodzin na kwotę 42 940,00 zł.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

W roku 2024 roku wypłacono zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego dla 1 rodziny.

Praca socjalna.

Praca socjalna to dziedzina działalności obejmująca okazywanie stosownej pomocy osobom i grupom społecznym w rozwiązywaniu problemów natury społecznej, które ich nękają, a od których nie mogą się uwolnić własnymi siłami. Jest to profesjonalne, zorganizowane i celowe

działanie o charakterze prospołecznym prowadzone według specyficznych dla tego zawodu zasad i metod. Praca socjalna skierowana jest głównie na ludzi o małych możliwościach samodzielnego dawania sobie rady w trudnych sytuacjach życiowych spowodowanych chorobą, bezrobociem, używkami itp.

W tutejszym ośrodku prowadzona jest, na co dzień pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, reprezentowanie klienta w urzędach, poradnictwo w prowadzeniu gospodarstwa domowego, opieki i wychowania dzieci, pomoc w kompletowaniu dokumentów do różnego rodzaju spraw, wydawanie i wypełnianie wniosków do różnych urzędów (KRUS, ZUS itp.), pomoc w poszukiwaniu pracy (kontakt z PUP oraz pracodawcami), pomoc w zdobywaniu nowych kwalifikacji, wsparcie psychiczne, moralne, motywowanie i ciągłe przypominanie, rozmowy motywujące do leczenia odwykowego.

W 2024 roku pracą socjalną objętych zostało 84 rodziny (177 osób w rodzinie).

Pracownicy GOPS współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Doskonalenia Zawodowego, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Szkołami, Przedszkolami, Gminnym Ośrodkiem Kultury, Policją, Prokuraturą, Komornikami, Sądami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem ds. Orzekania O Stopniu Niepełnosprawności, Sołtysami, Radnymi, Urzędem Gminy, Stowarzyszeniami, Noclegownią „Otwarte drzwi”, Ośrodkami Pomocy Społecznej i innymi instytucjami mogącym pomóc klientom ośrodka.

W zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Wieliczki znaczącą rolę odgrywa „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”. Niniejszy Program realizowany jest przez Gminę Wieliczki przy współpracy m.in.: z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi opiekuńcze są udzielane osobom w podeszłym wieku, niepełnosprawnym, niemogącym wykonywać podstawowych czynności życiowych i polegają m.in. na podawaniu i zakupie leków, robieniu zakupów, praniu, sprzątaniu, sporządzaniu posiłków, itp.

W 2024 r. GOPS Wieliczki świadczył usługi opiekuńcze w 12 środowiskach.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

W razie niemożności zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodziny i gminę, osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub

niepełnosprawności, niemogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, może ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej.

W 2024 roku w Domu Pomocy Społecznej przebywało 8 mieszkańców. Były to domy pomocy społecznej w: Nowej Wsi Ełckiej, Kowalach Oleckich „Zacisze”, Markowskich „Jawor”. Koszt utrzymania tych osób wyniósł 431 111,91 zł.

Oplacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ośrodek opłaca w/w świadczenie za osoby pobierające zasiłek stały oraz osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej. W roku 2024 składki na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzono za 27 osób na kwotę 17 929,70 zł w tym za 17 osób pobierających zasiłek stały i za 10 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych.

Zasiłki celowe specjalne przyznawane są dla osób przekraczających kryterium dochodowe w szczególnie uzasadnionych przypadkach w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W roku 2024 zasiłki celowe specjalne wypłacono dla 20 rodzin na kwotę 10 200,00 zł.

Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Gminy Wieliczki nie ma Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Nasi mieszkańcy uczestniczą w zajęciach w Środowiskowym Domu Samopomocy w Olecku. Wójt Gminy Wieliczki zawarł z Burmistrzem Olecka Porozumienie w sprawie objęcia mieszkańców Gminy Wieliczki opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Olecku.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny została wprowadzona przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 27 maja 2014r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych.

Łącznie w 2024 roku wydano Karty Dużej Rodziny dla 9 rodzin.

Wypłacanie wynagrodzenia należnego opiekunowi za sprawowanie opieki.

W 2024 r. wynagrodzenie za sprawowanie opieki zostało wypłacone 1 osobie na kwotę 3 600,00zł.

Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych, to zadanie realizowane w GOPS od 2004 r. jako zadanie zlecone gminie, w całości finansowane przez państwo. W/w zadanie realizowane jest poprzez:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- przyznawanie i wypłacanie zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń opiekuńczych tj. zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna, specjalnych zasiłków opiekuńczych.
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

W związku z obowiązującą od 01.10.2008 r. ustawą dotyczącą przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w 2024 r. na rzecz wierzycieli wypłacono świadczenia w wysokości 137 166,23 zł

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje dzieciom uprawnionym do alimentów zasądzonych od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Fundusz alimentacyjny przysługuje, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209,00 zł.

W ramach postępowania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano m. in. następujące czynności:

- Przeprowadzono 11 wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami alimentacyjnymi przebywającymi na terenie naszej gminy;
- wystąpiono z 16 wnioskami o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego do komornika sądowego;
- wystąpiono z 4 wnioskami z zapytaniem do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców o posiadanie prawa jazdy;
- do Powiatowego Urzędu Pracy o aktywizację zawodową wystąpiono wobec 2 dłużników alimentacyjnych;
- w 3 przypadkach wszczęto postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- wystąpiono z 18 wnioskami o zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;

- przekazano 32 informacji do Biura Informacji Gospodarczej dot. Zadłużenia dłużników alimentacyjnych.

Prowadzona jest ścisła korespondencja z Komornikiem Sądowym, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą, Powiatowym Urzędem Pracy, Starostwem Powiatowym, Urzędem Skarbowym oraz z innymi gminami zajmującymi się sprawami dłużników alimentacyjnych.

Dodatki mieszkaniowe

W celu uzyskania dodatku mieszkaniowego należy złożyć wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego i deklarację o dochodach oraz zaświadczenia o wysokości dochodów brutto za ostatnie trzy miesiące poprzedzające datę złożenia wniosku. Powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu nie przekracza normatywnej powierzchni lokalu o więcej niż 30% albo 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%,

- jeżeli w lokalu zamieszkuje większa liczba osób, dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię użytkową o 5 m². Normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku inwalidzkim lub osoba niepełnosprawna, jeżeli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.
- dochód w gospodarstwie jednoosobowym nie przekracza 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku, a w gospodarstwie wieloosobowym 30%.

W 2024 roku wypłacono dodatek mieszkaniowy 17 rodzinom na kwotę 48 899,00 zł.

Dodatek osłonowy

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2024 r. GOPS przyjmował wnioski o wypłatę dodatku osłonowego. Dodatek osłonowy miał na celu zniwelowanie kosztów energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Zgodnie z przepisami przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

W 2024 roku wypłacono dodatek osłonowy 336 rodzinom na kwotę 125 433,68 zł.

Bon energetyczny

Od 1 sierpnia do 30 września 2024 r. gospodarstwa domowe, które spełniały kryteria dochodowe, mogły składać wnioski o wypłatę bonu energetycznego. Bon energetyczny był jednorazowym dofinansowaniem dla gospodarstw domowych do rachunków za energię elektryczną.

W 2024 roku wypłacono bon energetyczny 312 rodzinom na kwotę 119 046,32 zł

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach realizując ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2024 roku zatrudniał 1 asystenta rodziny (umowa zlecenie finansowana ze środków własnych). Wsparciem asystenta rodziny objęte były 3 rodziny, które przeżywały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W trakcie realizacji swoich działań asystent systematycznie współpracował z: pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas, kuratorami zawodowymi, dzielnicowym oraz służbą zdrowia i innymi instytucjami niezbędnymi do prawidłowego i kompleksowego wspierania rodziny.

Znaczącą część klientów GOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemach wychowawczych w środowisku rodzinnym, szkolnym, ujawniających się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Czynniki dysfunkcyjne wpływające negatywnie na rodzinę skutkują umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach w ramach wykonywania swoich obowiązków, podejmują działania na rzecz rodzin borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Szeroki zakres dysfunkcji w rodzinie wymaga wdrożenia szeregu form pomocy pozafinansowej np. w postaci poradnictwa specjalistycznego czy szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz indywidualizacji tych świadczeń, a także stosowania instrumentów wskazanych w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej czyli asystenta rodziny oraz rodziny wspierającej.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Ośrodek pomocy prowadzi pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem ich powrotu do rodzin biologicznych.

Odebranie dziecka biologicznej rodzinie i umieszczenie go w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej to działanie ostateczne, podejmowane tylko wtedy, kiedy dalszy pobyt dziecka w rodzinie zagraża jego bezpieczeństwu.

Wszystkie rodziny przeżywające problemy opiekuńczo - wychowawczo, trudności w pełnieniu ról społecznych otrzymują kompleksowe wsparcie na wielu płaszczyznach ze strony pracowników socjalnych. Rodziny kierowane są do odpowiednich instytucji pomocowych, GOPS w Wieliczkach jest w stałym kontakcie ze szkołami, kuratorami oraz z dzielnicowym.

W Gminie Wieliczki działa również Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W skład Zespołu wchodzi pracownicy socjalni, pedagog szkolny, kuratorzy sądowi, przedstawiciel Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zespół spotyka się raz na dwa m-ce, rozpatruje sprawy związane z przemocą w rodzinie i opieką nad dziećmi. W ramach Zespołu funkcjonują grupy diagnostyczno-pomocowe, tworzone do pracy z konkretną rodziną i sytuacją. Współpraca w ramach Zespołu daje możliwość wdrażania interdyscyplinarnych równoległych działań naprawczych w rodzinie.

Wsparciem GOPS objęte zostały także rodziny, w których założona jest Niebieska Karta. W 2024 r. toczyło się 8 procedur Niebieskiej Karty.

W ramach zapobiegania dysfunkcjom w rodzinach, w których rodzice nadużywają alkoholu, pracownicy socjalni kierują wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieliczkach.

W 2024r. dzieci z terenu gminy Wieliczki wypoczywały na koloniach letnich organizowanych i finansowanych przez Warmińsko – Mazurskiego Kuratora Oświaty w Olsztynie. Uczestnicy koloni typowani byli przez pracowników socjalnych tutejszego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

W ramach realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2024 r. z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności skorzystały 49 rodziny (97 osób) na kwotę 30 426,36 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach finansował posiłki w szkołach w 2024 r. dla 63 dzieci na kwotę 42 956,64 zł.

V. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Wieliczki w obszarze wspierania rodzin.

W strukturach lokalnych działa:

1. Urząd Gminy w Wieliczkach,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieliczkach,
4. Placówki oświatowe,
5. Zespół Interdyscyplinarny (do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
6. Gminny Ośrodek Kultury w Wieliczkach,
7. Komenda Powiatowa Policji w Olecku.

8. Kościół,

9. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Wieliczkach.

VI. Adresaci programu

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie gminy Wieliczki, głównie do rodzin dysfunkcyjnych. Wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Do celów programu przyjęto definicję wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r., poz. 1283 ze zm.), określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa. Do programu rodzinę będzie stanowić każda grupa osób, która pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, wychowująca dzieci, wykazująca bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W rodzinach tych istnieje duże prawdopodobieństwo niewydolności opiekuńczo-wychowawczych, które z kolei zagrażają odebraniem dzieci lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej lub umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

VII. Cel główny programu

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym na terenie gminy Wieliczki.

Cele szczegółowe:

Cele	Zadania
Wspomaganie funkcjonowania rodziny	<ul style="list-style-type: none">• Doskonalenie współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.• Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności działających na rzecz wspomagania rodzin i umocnienia więzi rodzinnych.• Wspieranie rodziny w formie poradnictwa.• Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących.• Działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej członków rodzin.• Podejmowanie działań mających na celu powrót do rodzin naturalnych dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej.

	<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie i wspieranie zdrowego stylu życia. • Zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorowanie i stała diagnoza warunków życia rodzin. • Zapewnienie pomocy finansowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. • Objęcie pomocą dzieci, szczególnie w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki, organizowanie wypoczynku letniego, umożliwienie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego. • Praca z rodziną poprzez prowadzenie szeroko pojętej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych. • Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia. • Podejmowanie działań wspierających, mających na celu aktywizację społeczno-zawodową rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu umożliwienia im podjęcia zatrudnienia
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie pomocy w formie stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom. • Prowadzenie świetlic dla dzieci i młodzieży. • Organizowanie zajęć pozalekcyjnych. • Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. • Realizowanie integracyjnych form nauczania, opieki i rehabilitacji dzieci i młodzieży. • Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne.
Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo	<ul style="list-style-type: none"> • Praca socjalna z rodziną znajdującą się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzona przez pracowników socjalnych. • Zapewnienie wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci. • Podejmowanie działań w celu zapewnienia objęcia nadzorem kuratora nad małoletnimi pozbawionymi wystarczającej opieki ze strony rodziców. • Organizowanie w szkole kółek zainteresowań, zajęć wyrównawczych.
Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży, zapobieganie zjawiskom przemocy oraz profilaktyka i rozwiązywanie	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielenie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy. • Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, zwłaszcza skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, na temat uzależnień i ich negatywnych skutków. • Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną.

<p>problemów uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii. • Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodziny zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie. • Dążenie do reintegracji rodzin, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. • Prowadzenie działalności edukacyjno - kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej, mającej na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży.
-----------------------------	--

Realizatorzy Programu

Zadania wynikające z Gminnego Programu będą realizowane przez Urząd Gminy w Wieliczkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Policję. Realizatorzy Programu podczas wykonywania zadań współpracować będą z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Poradnią Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Komendą Powiatową Policji.

Źródła finansowania:

1. Środki własne gminy.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe (np.: programy ministerialne, fundacje).
4. Środki pozyskane z funduszy unijnych i inne.

VIII. Przewidywane efekty

1. Stworzenie wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia dla rodzin z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
3. Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
4. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Realizacja Programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie przemocy oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Wieliczki.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wieliczki na lata 2025-2027” jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie poprzez sporządzane corocznie sprawozdanie z wykonywania zadań na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań, uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami, na bieżąco będą one weryfikowane i dostosowane do potrzeb grupy docelowej.

